

BILDANDE AV ***Högekälstoppens naturreservat***

Objektnummer	2004584
Län	Västernorrland
Kommun	Kramfors
Socken	Ullånger
Fastighet	Ullånger-Kallsta 3:4
Markägare	Staten.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Lägesbeskrivning	6 kilometer väster om Ullånger
Ekon kartblad	18I 8c
Mittpunkt	x: 6991764 y: 1614446 (Rikets nät)
Areal [hektar]	20,8
Prod skogsmark [ha]	17,5

Naturtyper [ha]	Granskog	17,1
	Lövblandad barrskog	0,4
	Impediment	3,1
	Myr	0,2

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen i enlighet med 7 kap, 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 22 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm (1998:1252), att de föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser som framgår av detta beslut skall gälla beträffande naturreservatet.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller från 21 december 2006 även om beslutet överklagas.

I enlighet med 2 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm, ansvarar länsstyrelsen för förvaltningen av reservatet.

Med stöd av 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar länsstyrelsen att fastställa bifogad skötselplan.

SYFTE

Området skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald och en värdefull naturmiljö, närmare bestämt en naturskogsmiljö som har mycket av de strukturer, såsom döda stående och liggande träd, som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem.

Syftet skall nås genom att låta granmiljöerna i huvudsak utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer. I de delar av området som hyser en förekomst av den hotade laven långskägg kan det komma att bli aktuellt med begränsade skötselåtgärder för att gynna artens förekomst i reservatet (se vidare skötselplanen).

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 uppföra byggnad eller annan anläggning.
- 2 bedriva täkt, anordna upplag, borra, spränga, schakta, gräva, muddra, utfylla, tippa eller på annat sätt skada mark och block.
- 3 dika, dikesrensa eller dämna.
- 4 anlägga väg, stig eller spång.
- 5 anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
- 6 avverka, fälla eller skada växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller utföra annan skogsvårdsåtgärd.
- 7 sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk eller gödselmedel.
- 8 inplantera djur, växter eller andra organismer.
- 9 framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fälld älg eller björn, varvid risken för skador på mark och vegetation ska minimeras.
- 10 upplåta mark för militär övningsverksamhet.
- 11 uppföra jaktorn utan länsstyrelsen tillstånd.

B. Föreskrifter om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla intrång enligt 7 kap 6 § miljöbalken.

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktigas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet:

- 1 upphuggning och markering av reservatsgränsen.
- 2 uppsättning av informationstavlor.
- 3 eventuell ringbarkning av träd eller motsvarande skötselåtgärder i syfte att gynna laven långskägg, se vidare skötselplanen
- 4 undersökningar av mark, vatten, vegetation och djurliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Utöver vad som för övrigt gäller är det förbjudet att:

- 1 fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
- 2 insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för matsvampar som får plockas för husbehov.
- 3 genom grävning eller på annat sätt skada mark och block
- 4 insamla eller föra bort ryggradslösa djur.
- 5 klättra i boträd eller på annat sätt medvetet störa eller skada djurlivet.
- 6 framföra motordrivet fordon.
- 7 utföra vetenskapliga undersökningar som innebär markering av provytor eller annan åverkan inom reservatet utan länsstyrelsens tillstånd.
- 8 använda området för idrottsarrangemang utan länsstyrelsens tillstånd.
- 9 sätta upp skylt, tavla, affisch eller göra inskrift.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för reservatets skötsel enligt fastställd skötselplan, såsom bland annat ringbarkningar eller luckhuggningar (föreskrift B3).

Föreskrifterna under C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte nyttjar sin rätt att bruka fastigheten.

SKÄLEN FÖR BESLUT

Sammanfattande beskrivning

Högekälstoppens naturreservat ligger på toppen av berget Högekälen (312 m ö h) och består av två deltoppar med en mellanliggande fuktsvacka (215 m ö h) av sumpskogskaraktär. I öster finns en brant bergssluttning. Från toppen har man en milsvid utsikt åt öster.

Skogen utgörs av en högvuxen, flerskiktad och olikåldrig, grandominerad skog på frisk mark. Ett flertal av de äldre granarna som åldersbestämts är ca 150 år gamla. Flera av dessa har utvecklat skrovelbark vilket är gynnsamt för ett stort antal arter knappåslavar och skorplavar. Många av granarna i fuktsvackan och längre österut är rikligt beväxta med hänglavar. Garnlav dominerar men även sällsynta arter som violettgrå tagellav och långskägg finns. Äldre tallöverståndare förekommer företrädesvis i områdets västra och sydöstra delar. Lövinslaget består mestadels av asp i olika åldrar, men fläckvis finns grova björkar och även ett fåtal sälgar och vuxna rönnar. På asparna växer bland annat lunglav, korallblylav och aspgelélav.

Bitvis finns rikligt med död ved i form av grånågor i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. På dessa är arter som lappticka, vedticka, rosenticka, rynkskinn, doftskinn, stjärntagging påträffade. Den rikliga tillgången på död ved torde också utgöra goda förutsättningar för en artrik vedlevande insektsfauna. I området är spillkråka och tjäder noterade.

Den östra bergsbranten består av bergbunden, blockig terräng med äldre knotiga tallar. I den sydvästra delen finns en mindre myr med ett parti av backkärrkaraktär. Spår efter bränder förekommer på enstaka kolade stubbar i objektets södra del.

Ärendets beredning

Naturvärdena på Högkälstoppen uppmärksammades första gången 1995 vid Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringar. Vid dessa inventeringar påträffades också långskägg. I samband med inventeringar som gjordes av länsstyrelsen 1999 bedömdes området ha så höga naturvärden att reservatsbildning var motiverat.

Området avverkningsanmäldes av markägaren i januari 2000. Med anledning av detta beslutade länsstyrelsen i februari, med stöd av 7 kap 24 Miljöbalken(1998:808), om interimistiskt förbud att utan länsstyrelsens tillstånd vidta någon form av skogsbruksåtgärd inom det planerade naturreservatet. Därefter skedde värdering av området och förhandling med markägaren påbörjades. 2001 förvärvades området av staten.

Området är ej särskilt utpekad i översiktsplanen för Kramfors kommun och några mer specificerade intressen finns inte redovisade för området. Vid tidpunkten för översiktsplanens upprättande, 1990, var områdets naturvärden troligen inte kända av någon myndighet. Högkälsten finns redovisat som ett naturvårdsobjekt (82282) vid länsstyrelsen.

Områdets bevarandevärden bidrar signifikant till uppfyllandet av miljömålet "Levande skogar". Vidare hyser området en förekomst av långskägg som är en utpekad länspecifik skogsmiljö, långskägsskogar, i länsstyrelsens och skogsstyrelsens strategi för områdesskydd på skogsmark, fastställd i december 2005.

Vid remissbehandlingen har yttrande inkommit från Kramfors kommun och Skogsstyrelsen som båda tillstyrker reservatets bildande.

Under remissbehandlingen har, i enlighet med Sveriges geologiska undersöknings skrivelse från mars 2005 (01-266/2005), information hämtats från digitalt underlagsmaterial från mineralrättsregistret. Därvid har inga motstående intressen eller andra försvårande omständigheter påträffats.

I samband med remissbehandlingen gjorde länsstyrelsen även en konsekvensutredning i enlighet med 27 § verksförordningen (1995:1322), samt 2 § förordningen om reglers effekter för små företags villkor (1998:1820).

Länsstyrelsens bedömning

Högkälstoppen är ett grandominerat naturskogsområde vars naturliga strukturer mycket litet har påverkats av mänskliga aktiviteter under senare tid. Sålunda har nybildning av skogsbiologiskt viktiga strukturer som äldre träd och död ved tillåtits och de utgör i dag påtagligt inslag i stora delar av området. Dessa värden är fåtaliga i dagens skogsbrukspräglade landskap och hotas av ett konventionellt skogsbruk. Genom naturreservatsbeslutet undanröjs dessa hot och förutsättningarna för bevarande av

naturskogsmiljön med dess strukturer och därtill hörande arter förbättras.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Länsstyrelsen finner vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara ovanstående naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området samt att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl exploateringsföretag som skogsbruk.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill klaga över detta beslut skall skriva till Regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen, Kultur- och naturavdelningen, 871 86 HÄRNÖSAND.

Skrivelsen skall ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet. I skrivelsen skall anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer. Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Kristin Lindström telefon 0611-34 92 58, fax 0611-34 93 77.

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningen Tidningen Ångermanland. Den dag kungörelsen varit införd i ortstidning anses berörda ha fått del av beslutet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har även deltagit Håkan Englund, förste länsassessor, Bo Halvarsson, biträdande länsarkitekt, Britt-Marie Lindström, sektionschef naturvård samt Eva Carron, avdelningschef Kultur- och Naturavdelningen.

Gerhard Larsson
landshövding

Kristin Lindström
naturvårdshandläggare

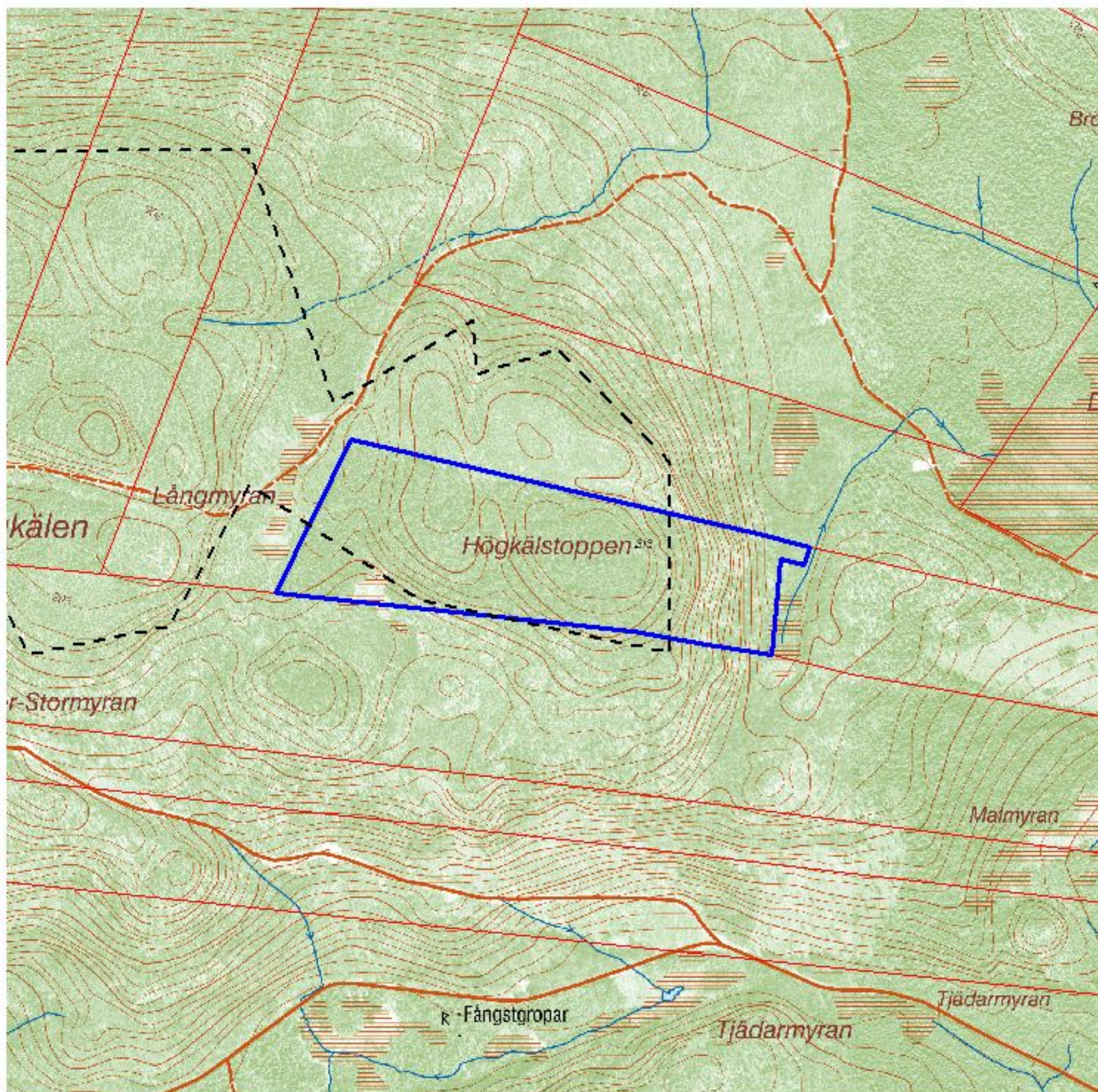
Bilagor

- 1 Beslutskarta
- 2 Sändlista
- 3 Skötselplan

Höggälstoppens naturreservat

Beslutskarta

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

Skala: 1:10000

0 0.1 0.2 0.3 kilometer

- Högsta kustlinje
- Reservatsgräns
- Fastighetsgränser

Dnr: 511-3208-02

Skötselplan för Högekälstoppens naturreservat

Denna skötselplan används lämpligast tillsammans med det beslut som utgör grunden för denna skötselplan. I beslutet återfinns viktig information såsom beslutsmening, syfte, föreskrifter och en sammanfattande beskrivning av området.

BESKRIVNINGSEDEL

Historisk markanvändning

Spridda stubbar efter avverkning visar att skogsbruk förekommit i området. Majoriteten av avverkningsspåren tycks vara från början av 1900-talet och sannolikt har området stått orört sedan dess. Äldre, både grova och klena avverkningsstubbar från början av 1900-talet vittnar om någon sorts blädningshuggning. Området visar inga tecken på sentida ingrepp.

Kulturmiljövärden

Så vitt känt finns inga fornlämningar eller andra särskilda kulturspår inom reservatet.

Friluftsliv

Området besöks i ringa omfattning av allmänheten.

Servitut och samfälligheter

Några samfälligheter eller servitut som belastar reservatsfastigheten är inte kända.

Jakt

I samband med markinlösen slöts ett avtal om nyttjanderätt till jakt efter klöv- och småvilt mellan staten och den dåvarande markägaren. Detta avtal löpte till 2005-06-30 och förlängdes då automatiskt med 5 år då avtalet inte sagts upp. Det nya avtalet löper således till 2010-06-30 och förlängs sedan automatiskt med 5 år om det inte sägs upp.

I avtalet förbinder sig jakträttshavaren att noga följa gällande lagar och bestämmelser rörande jakt samt de för reservatet gällande föreskrifterna. Uttransport av skjutna älgar med terrängfordon skall ske så att markskador och spårbildning undviks så långt möjligt. Torrakor får under inga omständigheter kapas och användas till ved. När älgjakt pågår i reservatet bör ett anslag sättas upp vid informationstavlan vid parkeringen.

PLANDEL

Gränser

Reservatet skall märkas ut enligt svensk standard (SIS 03 15 22) genom målning på träd inom reservatet i gränsgatan och uppsättning av stolpar med reservatsbricka i gränsvinklar och där det är naturligt för besökare att korsa reservatsgränsen.

Brand

Om spontan brand uppkommer inom reservatet bör släckning inriktas mot naturliga avgränsningar och mot reservatets ytterkanter om räddningschefen anser att branden härmed slutligen kan bekämpas. All eventuell brandbekämpning skall ske med så skonsamma metoder som möjligt och med största hänsyn till mark, vegetation och vatten.

Tillsyn

Länsstyrelsen utser en praktiskt ansvarig för tillsyn av information samt efterlevnad av reservatsbestämmelser. Uppdraget regleras i avtal.

Indelning i skötselområden

Området har indelats i två skötselområden, vilka båda omfattar hela reservatet, se bilagd skötselkarta.

Skötselområde 1

Skogs- och myrmark

Mål

Att låta skogsmiljöerna utvecklas fritt efter naturligt förekommande processer med de strukturer som är kännetecknande för ett naturligt fungerande skogsekosystem, såsom gamla träd och döda stående och liggande träd.

Ändamålet med naturreservatet är uppfyllt när:

- långskägg förekommer i reservatet.

Åtgärder

- Eventuell utglesning av gran

En uppföljning av långskäggsförekomsten i reservatet skall göras. Minskar arten påtagligt på grund av skuggeffekt skall reservatsförvaltningen överväga att småskaligt modifiera beståndsstrukturen. Det finns forskning som söker utröna huruvida en utglesning av skogsbestånd i vissa fall skulle kunna ge en lokal tillväxthöjning hos långskägg och även skapa nya växtplatser. Detta kan ske genom att mindre trädgrupper ringbarkas och/eller enstaka träd fälls för att på sikt skapa en luckigare och ljusare beståndsstruktur. Innan några åtgärder påbörjas skall forskare kontaktas för samråd kring hur eventuell utglesning av bestånd och uppföljning av populationsutvecklingen för långskägg bäst genomförs. Den döda ved som bildas lämnas i reservatet.

Skötselområde 2

Friluftsliv

Mål

Att området skall vara tillgängligt för allmänheten.

Ändamålet med naturreservatet är uppfyllt när:

- aktuell information om reservatet finns på internet (www.y.lst.se) och informationstavla är uppsatt.

Åtgärder

- Information på hemsida
En beskrivning av området läggs ut på länsstyrelsens hemsida.
- Informationstavla
En informationstavla sätts upp på gränsen till reservatet.

Inga sopbehållare sätts upp, utan besökare anmodas ta med sig sitt avfall hem igen.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

prio	Åtgärd	Skötsel- omr	Start	Intervall	Finansiering
	Eventuell utglesning av gran	1		se uppföljning	reservatsanslag
1	Informationstavla	2	2007	engångsåtgärd	reservatsanslag
1	Information på hemsida	2	2007	engångsåtgärd	reservatsanslag

Uppföljning

Uppföljning av reservatets syfte och gynnsam bevarandestatus för miljöer och arter är en prioriterad uppgift för reservatsförvaltningen, förutom de åtgärder som anges ovan. Inventering av långskägg och uppföljning av eventuellt genomförda åtgärder, bör göras med i storleksordningen 10 års mellanrum för att konstatera eventuella utvecklingstrender.

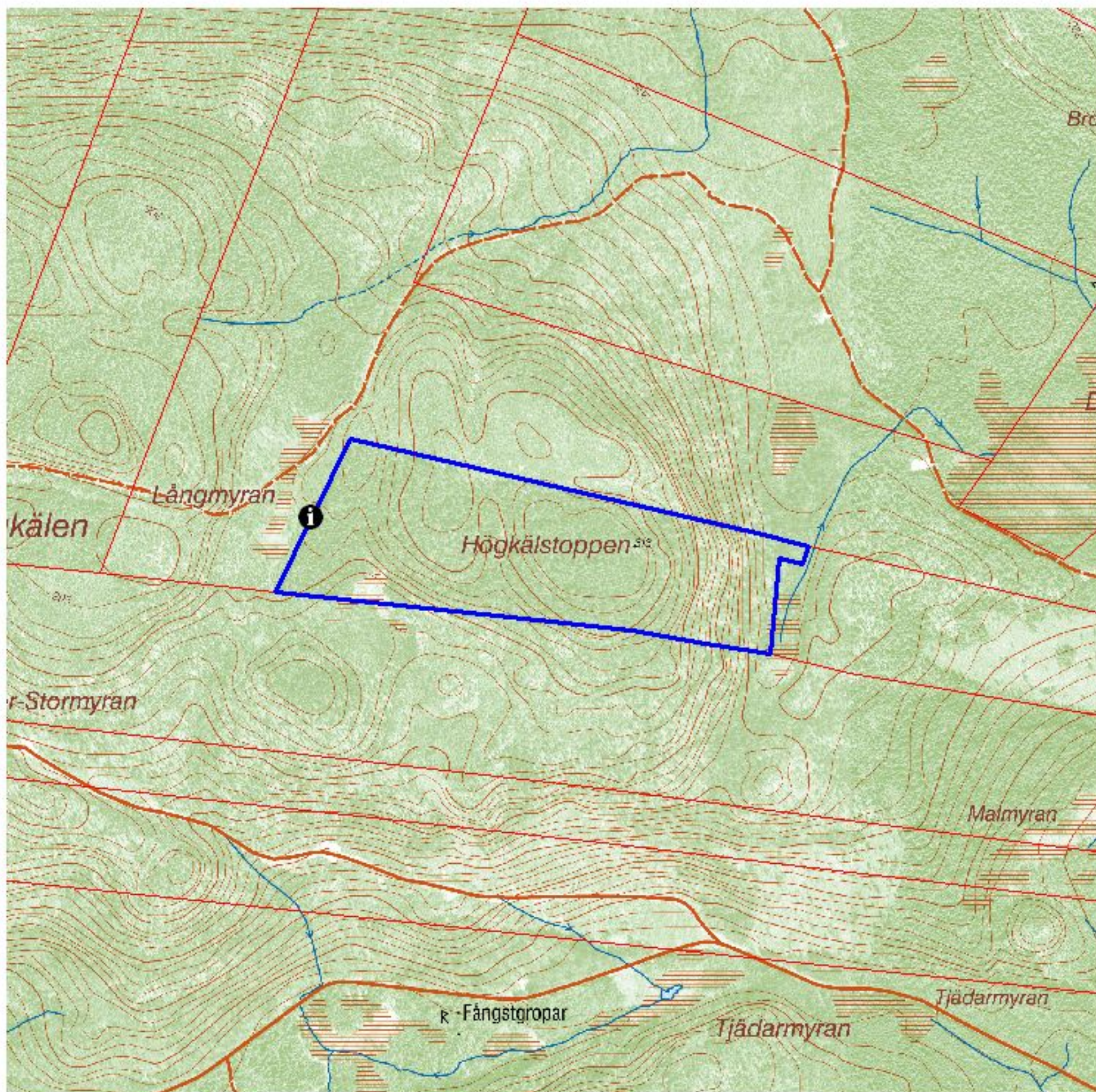
Sammanfattning av uppföljning

Skötsel- omr	Mål	Start	Intervall
1	långskägg förekommer i reservatet.	2007	vert 10:e år
2	aktuell information om reservatet finns på internet (www.y.lst.se) och informationstavla är uppsatt.	2007	löpande tillsyn

Högekälstoppens naturreservat

Skötselkarta

© Lantmäteriet, 2006. Ur GSD-Fastighetskartan ärende 106-2004/188-Y

Skala: 1:10000

0 0.1 0.2 0.3 kilometer

Dnr: 511-3208-02

- Informationstavla
- Reservatsgräns
- Fastighetsgränser